

System kontroli wewnętrznej w Banku Spółdzielczym w Przasnyszu

Cele systemu kontroli wewnętrznej

1. W Banku Spółdzielczym w Przasnyszu funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, którego celem, zgodnie z art. 9c ust. Prawa bankowego, jest zapewnienie:
 - 1) Skuteczności i efektywności działania Banku;
 - 2) Zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi;
 - 3) Wiarygodności sprawozdawczości finansowej;
 - 4) Przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem.
2. System kontroli wewnętrznej Banku oparty jest o rozwiązania wynikające z:
 - 1) Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r Prawo bankowe;
 - 2) Ustawy z dnia 7 grudnia 2000r o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających;
 - 3) Rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 08 czerwca 2021r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej oraz polityki wynagrodzeń w bankach
 - 4) Rekomendacji H wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2017r., dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach;
 - 5) (Aktualizacji) Wytycznych Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia z grudnia 2020r – „[Aktualizacja] Wytyczne dotyczące wdrożenia Rekomendacji H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach wydanej w kwietniu 2017 r.”
3. System kontroli wewnętrznej Banku dostosowany jest do struktury organizacyjnej oraz wielkości i profilu występującego ryzyka.

Zasady funkcjonowania Systemu Kontroli Wewnętrznej

1. Zgodnie z ustawą Prawo Bankowe, na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:
 - 1) Funkcja kontroli;
 - 2) Komórka ds. zgodności;
 - 3) Audyt wewnętrzny.
2. Funkcja kontroli – element systemu kontroli wewnętrznej, na który składają się wszystkie mechanizmy kontrolne w procesach funkcjonujących w Banku, niezależne monitorowanie przestrzegania tych mechanizmów oraz raportowanie w ramach funkcji kontroli;
3. Komórka ds. zgodności – niezależny element systemu kontroli wewnętrznej; ma za zadanie identyfikację, ocenę oraz monitorowanie ryzyka braku zgodności z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi w działalności Banku jak również raportowanie w tym zakresie. Do zadań komórki należy również monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zwłaszcza dokonywania testowania pionowego w ramach funkcji kontrolnych powierzonych komórce ds. zgodności;
4. Audyt wewnętrzny – komórka usytuowana, na mocy przepisów prawa oraz zawartej przez Bank Spółdzielczy w Przasnyszu umowy przystąpienia do Systemu Ochrony w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia Banku Polskiej Spółdzielczości S.A. Komórka audyty wewnętrzne ma za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej.

Organizacja systemu kontroli wewnętrznej

W Banku Spółdzielczym w Przasnyszu system kontroli wewnętrznej obejmuje dwa poziomy (linie) obrony wyodrębnione ze struktury Banku oraz trzeci poziom (linia) pełniący funkcję audytu wewnętrznego:

1. **I linia obrony** – kontrole realizowane w zakresie zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, wykonywane przez wszystkich pracowników nie będących na II linii obrony. Do I linii obrony zalicza się w szczególności:
 - Wiceprezesa Zarządu ds. handlowych;
 - Kierowników Oddziałów, wraz z podległymi im pracownikami;
 - Kierownika Zespołu Depozytowej Obsługi Klienta, wraz z podległymi mu pracownikami;
 - Kierownika Zespołu Obsługi Kredytowej, wraz z podległymi mu pracownikami;
 - Głównego Księgowego, wraz z podległymi pracownikami;
 - Kierownika Zespołu IT ds. bezpieczeństwa wraz z podległym mu pracownikiem;
 - Kierownika Zespołu IT ds. wsparcia wraz z podległym mu pracownikiem;
 - pracowników Zespołu Organizacyjno – Administracyjnego.
2. **II linia obrony** – kontrole realizowane przez specjalnie dedykowane do tego jednostki. Pracownicy II linii obrony wykonują niezależne monitorowanie przestrzegania kluczowych mechanizmów kontroli w formie testowania w związku z obowiązującą w banku matrycą funkcji kontroli. Zadaniem pracowników II linii obrony jest przeprowadzanie testowania pionowego przestrzegania mechanizmów kontrolnych w zakresie zapewniania zgodności. Bank Spółdzielczy w Przasnyszu nie powierza poza audytem wewnętrznym elementów kontroli wewnętrznej, to jest funkcji kontroli i Komórki ds. zgodności podmiotom zewnętrznym. W ramach wsparcia realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej bank w ramach posiadanej umowy z Bankiem Zrzeszającym może zlecić doradztwo dotyczące sposobu wykonywania testów i określania zakresu testów, dostarczenie narzędzi do przeprowadzania testów, a także fizyczne przeprowadzanie testów przez osoby posiadające stosowne kwalifikacje. Zadania II linii obrony w Banku są realizowane przez:
 - Prezesa Zarządu;
 - Wiceprezesa Zarządu ds. finansowo-księgowych;
 - Zespół Zarządzania Ryzykami i Analiz;
 - Komórkę ds. monitoringu i klasyfikacji ekspozycji kredytowych;
 - Komórkę ds. zgodności;
 - Komórkę ds. kontroli wewnętrznej;
 - Inspektora Ochrony Danych;
 - Komórkę analityków kredytowych.
3. **III linia obrony** systemu kontroli wewnętrznej (audyt wewnętrzny), na mocy zapisów Ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających oraz Umowy SSOZ BPS jest wyłączony ze struktury Banku i realizowany wyłącznie przez SSOZ.

Mechanizmy kontrolne

W celu zapewnienia realizacji celów systemu kontroli wewnętrznej Bank Spółdzielczy w Przasnyszu projektuje, wprowadza i zapewnia działanie mechanizmów kontrolnych we wszystkich procesach funkcjonujących w Banku.

1. Mechanizmy kontrolne w zależności od rodzaju mechanizmu spełniają rolę:
 - a) prewencyjną (tj. zapobiegające wystąpieniu błędu) – najbardziej wartościowe kontrole, gdyż zmierzają one do ograniczenia ryzyka przed jego zmaterializowaniem się;
 - b) detekcyjną (tj. wykrywające błąd) – jest to głównie weryfikacja zakończonych już transakcji, wybranych losowo (próba) i ocena ich poprawności realizacji zgodnie z procedurą;
 - c) korekcyjną (tj. mechanizmy kontrolne korygujące błędy w systemie informatycznym które automatycznie identyfikują i korygują błąd, np. powiązanie sekwencji – data urodzenia i pierwsze sześć cyfr nr PESEL).
2. Oprócz wymienionych powyżej w Banku można wyróżnić także mechanizmy kontrolne:
 - a) automatyczne (wbudowane w systemy informatyczne);
 - b) półautomatyczne;
 - c) manualne (obarczone najwyższym ryzykiem błędu).

Nadzór organów Banku nad systemem kontroli

1. Rola Zarządu w systemie kontroli wewnętrznej

Zadaniami Zarządu w ramach systemu kontroli wewnętrznej jest zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie funkcjonowania adekwatnego i skutecznego systemu kontroli wewnętrznej poprzez:

1. zatwierdzenie matrycy funkcji kontroli, wraz z listą procesów istotnych powiązanych z celami ogólnymi systemu kontroli wewnętrznej, kluczowymi mechanizmami kontrolnymi oraz zdefiniowanymi zasadami niezależnego monitorowania;
2. przypisanie odpowiednich zadań związanych z zapewnieniem funkcjonowania matrycy funkcji kontroli;
3. zatwierdzenie zasad kategoryzacji błędów;
4. określenie zakresu działań jaki jest niezbędny w celu usunięcia nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej;
5. ustanowienie zasady raportowania o skuteczności kluczowych mechanizmów kontrolnych oraz o wynikach ich testowania;
6. ustanowienie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
7. raportowanie do Rady Nadzorczej, nie rzadziej niż raz w roku, o sposobie wypełnianie swoich zadań w ramach systemu kontroli wewnętrznej;
8. regularne, nie rzadziej niż raz w roku, przeglądy wszystkich procesów w banku pod kątem ich istotności wraz z weryfikacją adekwatności matrycy funkcji kontroli.

2. Rola Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu w systemie kontroli wewnętrznej

Zadaniami Rady Nadzorczej w ramach systemu kontroli wewnętrznej jest:

1. zatwierdzenie kryteriów oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej;
2. coroczna ocena adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej I i II poziomu (linii);
3. coroczna ocena funkcji kontroli na podstawie informacji (raportów) otrzymywanych od Zarządu Banku.

Ocena adekwatności i skuteczności trzeciego poziomu (linii) obrony, to jest audytu wewnętrznego jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia zgodnie z uregulowaniami Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia oraz powszechnie obowiązującymi przepisami prawa.

Do podstawowych zadań Komitetu Audytu w systemie kontroli wewnętrznej należą:

1. bieżące monitorowanie systemu kontroli wewnętrznej na zlecenie Rady Nadzorczej;
2. opiniowanie systemu kontroli wewnętrznej na potrzeby dokonywania przez Radę Nadzorczą corocznej oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej na podstawie:
 - a) informacji na temat nieprawidłowości krytycznych i znaczących zidentyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania oraz informacji na temat statusu realizacji środków naprawczych i dyscyplinujących w tym zakresie,
 - b) kwartalnych raportów dotyczących wyników identyfikacji, oceny, kontroli i monitorowania wielkości i profilu ryzyka braku zgodności,
 - c) rocznych sprawozdań dotyczących ryzyka braku zgodności w banku oraz z realizacji zadań komórki ds. zgodności,
 - d) rocznych sprawozdań z realizacji zadań Komórki ds. kontroli wewnętrznej,
 - e) półrocznych raportów umożliwiających dokonanie oceny systemu kontroli wewnętrznej w Banku przy uwzględnieniu wytycznych Rekomendacji H.

**Zarząd Banku Spółdzielczego
w Przasnyszu**

Schemat Organizacyjny Banku Spółdzielczego w Przasnyszu w podziale na linie obrony

